

Utbildningsdata i Schweiz

SAMMANFATTNING

30 June 2025

Kontext

Under de senaste åren har insamling och användning av digitala data inom utbildningen blivit allt viktigare. Den här trenden har sin grund i potentialen hos data från digitala applikationer, till exempel lärplattformar, för att förändra uppföljning och styrning inom utbildningssystem och utbildningsinstitutioner. Sådana data kan också användas för att skraddarsy innehållet i undervisningen och metoder, resultatmätningar och utbildningsvägar efter enskilda elevers specifika behov och intressen. Trots potentialen är många användare inom det schweiziska utbildningssystemet fortfarande skeptiska. Denna tveksamhet beror till stor del på bristande grundläggande teknisk utrustning, otillräckliga kunskaper och oklarheter kring rättsliga frågor och rutiner för dataskydd samt tillgänglighet. Skolor och myndigheter behöver fortfarande ett praktiskt ramverk som säkerställer rättssäkerhet och balanserar kraven på informationssäkerhet och dataminimering med samhällets behov av att använda dessa data för att förbättra utbildningssystemet och främja lärande.

Schweiz har ett decentraliserat utbildningssystem där staten och kantonerna gemensamt säkerställer en högkvalitativ och tillgänglig utbildning. Kantonerna har huvudansvaret för skolundervisningen och ser till att grundläggande utbildning är obligatorisk och kostnadsfri och att elever med särskilda behov får undervisning fram till 20 års ålder. Kantonerna och den federala staten delar ansvaret för utbildningen efter grundskolan, vilket omfattar allmänna skolor, [yrkesutbildning och högre utbildning](#), och annan vidareutbildning som [högskolor och universitet](#). Decentraliseringen av de offentliga utgifterna för utbildning är tydlig, med 90 % av finansieringen från kantonerna och deras kommuner. Kantonerna samordnar frågor som kräver gemensamma lösningar genom det schweiziska ministerrådet för utbildning (EDK), som bland annat arbetar med utmaningar inom digitalisering och integreringen av IKT i utbildningssystemet.

[Konfederationen och kantonerna](#) ansvarar också för att övervaka hela det schweiziska utbildningssystemet, och att identifiera viktiga utmaningar samt regelbundet utvärdera de riktlinjer som har bestämts. Denna översyn resulterar i en utbildningsrapport vart fjärde år som innehåller data från forskning, statistik och administration och omfattar alla utbildningsnivåer förutom barnomsorg. [Schweiziska samordningscentrumet för forskning inom utbildning](#) (SCRE) ansvarar för att ta fram denna rapport, som är en viktig informationskälla för alla aktörer inom utbildningssystemet. Utbildningslagar faller främst under kantonernas jurisdiktion, vilket resulterar i 26 olika lagar i kantonerna som reglerar grundskole- och gymnasieutbildning. Lagarna varierar i fråga om användning av data, exempelvis utbildningslagarna i [Kanton Zürich](#), [Kanton Bern](#) och [Kanton Vaud](#) som tillsammans omfattar cirka 40 % av eleverna i grundskole- och gymnasieutbildning i Schweiz.

Den federala regeringen och kantonerna i Schweiz har erkänt komplexiteten i användningen av data inom utbildningen och behovet av samordnade insatser. De har gett den gemensamma sakkunniga myndigheten Educa i uppdrag att ta fram grunderna för en framtida policy för dataanvändning.

| Datastyrning

I Schweiz regleras datastyrningen inom utbildningsområdet både på federal och kantonal nivå, där den federala dataskyddslagen och kantonala lagar övervakar användningen av data. Olika enheter hanterar data för olika ändamål, med mycket varierande ansvar. [Den schweiziska utbildningsrapporten](#), som sammanställs vart fjärde år, är ett viktigt verktyg för att utvärdera utbildningssystemets utförande.

Delning av data mellan offentlig förvaltning, den privata sektorn, den akademiska världen och allmänheten har blivit allt viktigare. [Det schweiziska digitala ekosystemet för data](#) har som mål att skapa ett ramverk för tillförlitliga och interoperabla datamiljöer för att underlätta ett effektivt datautbyte. Educa utvecklar en policy för dataanvändning inom utbildningssektorn, kartlägger dataflöden och stödjer olika projekt för dataanvändning.

Projektet [Digital Education Data Pathways](#) utvärderar dataflöden i kantoner med syftet att utnyttja och utöka befintlig datapotential. Projektet [Virtual Educational Observatory](#) kompletterar detta genom att göra datakällor mer synliga. Educa arbetar också med en [datasamordning inom yrkesutbildning](#) för att förbättra utbytet av data.

Utmaningarna omfattar bristen på gemensam datastyrning och gemensamma standarder, den federala strukturen samt reservationer inom förvaltningen och utbildningspolitiken när det gäller delning av data.

| Reglering och integritet

Dataskydd och lagstiftning inom schweizisk utbildning regleras både på federal och kantonal nivå. Den federala dataskyddslagen reglerar data på nationell nivå, medan kantonala dataskyddslagar och utbildningslagar reglerar data på lokal nivå. I september 2023 trädde en ny nationell dataskyddslag i kraft, som bygger på EU:s GDPR, vilket medför betydande förändringar i hanteringen av personuppgifter och informationsskyldigheter.

Educa utvecklar en landsomfattande policy för dataanvändning i Schweiz för att säkerställa säker och etisk datahantering inom utbildningen. De tillhandahåller resurser och riktlinjer för dataskydd och driver [EduLog](#), ett system med gemensam inloggning för skolor, vilket förenklar åtkomsten till onlinetjänster samtidigt som digitala identiteter skyddas. EduLog utökar sina tjänster och har som mål att ansluta sig till identifieringssystemet för högre utbildning och ha en statligt erkänd digital identitet senast 2026.

Universitetet i Zürichs centrum för informationsteknik, samhälle och juridik studerar [de juridiska aspekterna av artificiell intelligens inom utbildning](#). AI-verktyg i skolor måste följa dataskyddslagar och säkerställa dataminimering och transparens. Skolor måste genomföra konsekvensbedömningar avseende dataskydd för nya data som behandlas, särskilt när AI används.

AI-verktyg ska endast behandla nödvändiga data, och skolor måste informera elever och föräldrar om databehandlingen. Korrekt data är oerhört viktigt eftersom misstag kan påverka individanpassade inlärningsmodeller. Åtgärder för datasäkerhet måste vidtas för att skydda mot obehörig åtkomst och dataintrång.

Sammantaget ligger fokus på att balansera fördelarna med digitala verktyg och AI inom utbildning med behovet av att skydda personuppgifter och säkerställa efterlevnad av lagstiftningen. Transparent kommunikation, robusta ramverk för datastyrning och noggrann hänsyn till dataskyddsprinciper är avgörande för att främja innovation och samtidigt skydda integriteten.

| Data som används för undervisning och lärande

I kantonerna runt om i Schweiz används standardiserade prov för att utvärdera elevernas kunskaper i förhållande till regionala läroplansmål. Administrationen och användningen av dessa prov varierar mellan kantoner, där vissa hanteras av offentliga organ och andra av privata företag. Resultaten delas på olika nivåer i den administrativa hierarkin, från enskilda elever till kantonal förvaltning, med varierande detaljnivå och anonymitet.

Projektet "[Aargauer Lehrmittelsteuerung aus Datenschutzperspektive](#)" analyserar hanteringen av läromedel i Aargau ur ett dataskyddsperspektiv. I projektet lyfter man fram behovet av dataskydd vid användning av digitala läromedel och appar, eftersom dessa kan lämna ut personlig information om elever och lärare. I projektet identifieras utmaningar som otydligheter i efterlevnaden av dataskyddsbestämmelser och avsaknaden av en central översikt över databehandlingen i skolorna. Rekommendationerna omfattar definition av ansvar, återkommande validering av applikationer och att dataskydd måste beaktas under implementering och användning.

Projektet "[Intelligent school allocation \(isa\) with opportunity index](#)" undersöker datainsamling för skol- och klassplacering. Syftet är att skapa socialt blandade skolor genom att optimera skolområden utifrån olika faktorer, bland annat andelen elever som talar främmande språk och har föräldrar med låg utbildningsnivå. Isa-verktyget använder en algoritm för att föreslå justeringar av skolområden, balansera storleken på klasserna och säkerställa korta och säkra skolvägar. Verktyget möjliggör manuella justeringar och utvärderingar i realtid av klassens sammansättning.

Sammantaget understryker dessa projekt vikten av dataskydd och intelligent dataanvändning för att förbättra utbildningsresultaten och säkerställa efterlevnaden av juridiska krav. De betonar behovet av tydlig ansvarsfördelning, upprepade valideringar och fokus på datasäkerhet och integritet vid användning av digitala verktyg och applikationer inom utbildningen.

Rekommendationer

Datastyrning

- Upprätta ett gemensamt ramverk för datastyrning med tydliga standarder och riktlinjer för interoperabilitet för att underlätta ett effektivt utbyte av data över administrativa gränser.
- Stärk samordningen mellan federala och kantonala myndigheter för att säkerställa en samstämmig strategi för datastyrning, anpassning till dataskyddslagar och utbildningspolitik.
- Uppmuntra delning av data och samarbete mellan offentlig förvaltning, privat sektor, den akademiska världen och allmänheten genom att skapa tillförlitliga och interoperabla datamiljöer.
- Investera i projekt för dataanvändning och erbjud utbildning och stöd till skolor för att hjälpa dem att förstå och följa dataskyddskraven.
- Hantera juridiska och etiska överväganden, förbättra dataskydd och säkerhetsåtgärder samt regelbunden övervakning och utvärdering av rutiner för datastyrning, för att säkerställa efterlevnad och skydd av personuppgifter.

Reglering och integritet

- Säkerställ att alla utbildningsinstitutioner följer den nya nationella dataskyddslagen.
- Öka transparensen genom att tillhandahålla tydlig och tillgänglig information till elever, föräldrar och lärare om aktiviteter som rör databehandling.
- Säkerställ att data hanteras på ett säkert sätt genom att implementera lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder. Kräv att skolor och utbildningsinstitutioner genomför konsekvensbedömningar (DPIA) för nya data som behandlas, särskilt när AI-verktyg används.
- Definiera ansvarsfördelningen tydligt mellan olika aktörer som är involverade i behandlingen av data, inklusive skolor, kommuner och leverantörer av AI-verktyg. Upprätta ett rättsligt ramverk som fastställer varje parts skyldigheter och säkerställer ansvarsskyldighet.

Data som används för undervisning och lärande

- Upprätta enhetliga riktlinjer för användning och spridning av standardiserade testdata mellan kantoner.

- Implementera robusta dataskyddsåtgärder för digitalt undervisningsmaterial och applikationer. Skolor måste säkerställa att dataskyddslagar följs, särskilt vid behandling av känsliga personuppgifter. Detta inkluderar regelbundna revisioner och upprepade valideringar av applikationer.
- Erbjud skolor utbildning, informationsmöten och kampanjer för att öka medvetenheten om kraven på dataskydd.
- Använd datadrivna verktyg som isa-verktyget för att optimera fördelningen mellan skolor och klasser. Detta innefattar att balansera storleken på klasserna, säkerställa säkra vägar till skolan och skapa socialt blandade skolor. Verktyget måste uppdateras och ses över regelbundet för att återspegla förändringar i elevsammansättningen och skolans infrastruktur.



Medfinansieras av
Europeiska unionen

Finansieras av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är endast upphovsmannens [upphovsmännens] och utgör inte Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kulturs (EACEA) officiella ståndpunkt. Varken Europeiska unionen eller EACEA tar något ansvar för dessa.